

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.З.Н.

Мала академія наук
України під егідою
ЮНЕСКО

Національний
технічний університет
ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський національний університет
будівництва і архітектури
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА
НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

09 – 12 грудня 2025 року
Полтава

Будь-яка адаптивність у підході має ґрунтуватися на повазі до особистого досвіду студента, без примусу чи тиску розкривати деталі травматичних подій або втручатися в аспекти, до яких людина ще не готова відкритися. Ніхто не повинен ділитися своїм болем, щоб заслужити людяне ставлення. Інклюзивність в освітньому середовищі передбачає абсолютну нетерпимість до булінгу, стигматизуючих висловлювань, жартів над «переселенцями» чи публічного виділення когось через їхню «нестабільність». Студенти, які пережили травматичний досвід, особливо гостро реагують на несправедливість і приниження, тому викладач має виступати гарантом їхньої безпеки та підтримки.

Повага до особистих меж створює відчуття безпеки й партнерства. І в цих умовах викладачеві легше прийняти, що студенти з травматичним досвідом можуть мати різні темпи навчання – іноді більш повільні, іноді нестабільні, але такі, що все одно ведуть до результату при належній підтримці. У студентів з ПТСР, хронічним стресом, тривожністю або депресивними станами темп засвоєння матеріалу може бути не стабільним.

Визнання різних темпів навчання слугує основою для ще одного ключового принципу. Студент повертає контроль над своїм життям тоді, коли отримує можливість обирати – у способах виконання завдань, формах взаємодії чи методах комунікації. Підтримка автономії відіграє важливу роль у відновленні відчуття сили й впливу, яке часто втрачається через травматичний досвід. Інклюзивний викладач забезпечує студенту такі можливості: вибір формату роботи (усно, письмово або онлайн); право відмовитись від участі в активностях, які є емоційно складними; можливість приватного звернення щодо труднощів; та контроль над власним процесом навчання. Для людини, яка пережила травму, контроль = **ВІДНОВЛЕННЯ** внутрішньої сили.

Отже, інклюзивний підхід у роботі з ВПО та студентами з травматичним досвідом – це системна й свідомо стратегія, що виходить далеко за межі формальних вимог. Він поєднує доступність без стигматизації, універсальний дизайн навчання, безпечне психологічне середовище, гнучкість у вимогах, повагу до особистих меж, визнання різних темпів та підтримку автономії.

Здобувач вищої освіти має відчувати, що університет є простором, де можна вчитися у власному ритмі, відновлюватися, зростати та отримувати підтримку без ярликів і тиску.

Література:

1. Безпечне освітнє середовище: нові виклики та сучасні рішення в умовах воєнного і повоєнного часу : збірник наукових статей, тез доповідей та інших матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 07 березня 2025 р. / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Козут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, Ф. І. Полянський, Н. Б. Стрийвус, Г. І. Герасимчук, М. І. Чорна. Тернопіль : ФОР Осадца Ю. В., 2025. 566 с.

УДК 37.013:37.091.3:81

**РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ПРОЄКТІВ НА ОСНОВІ STEAM У СФЕРІ
ФІЛОЛОГІЇ**

Кушнірова Т.В., доктор філологічних наук

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Пріоритетним завданням сучасної освіти є збільшення інтересу здобувачів освіти до спеціальностей майбутнього, зокрема запровадження STEAM-рішень у навчальний процес. STEAM-освіта – це комплексний міждисциплінарний підхід (інтегроване навчання, що передбачає поєднання навичок із різних галузей задля досягнення потрібного результату), де всі предмети взаємопов'язані й інтегровані в єдине ціле. Проєкт як засіб реалізації STEAM-освіти дозволяє органічно інтегрувати знання здобувачів освіти з різних дисциплін під час

розв'язання реальних проблем, обумовлює їх практичне використання, генерує при цьому нові ідеї, формує всі необхідні життєві компетенції, зокрема, полікультурні, мовленнєві, інформаційні, соціальні [2; 3; 4]

Інтеграція STEAM-освіти з філологією потребує диференційованого підходу до кожного окремого випадку. Здобувачі освіти навчаються вирішувати проблеми, стають новаторами, винахідниками, розвивають логічне мислення та технічну грамотність, разом із тим підсилюючи комунікативні та соціально значущі навички. Освітній процес при підготовці філолога спрямований на формування у студентів інноваційних навичок: командної роботи, комунікації, управління проєктами, генерації ідей. За допомогою такого підходу філологи можуть опанувати предмет комплексно та по-новому. STEAM - освіту часто називають «навчанням навпаки». Стандартний ланцюжок «від теорії до практики» у STEAM зворотний: спочатку – постановка завдання, адаптація та розробка проєктів, а уже потім, у процесі цієї діяльності, – опанування теорії і нових знань.

Опанувати курс з історії зарубіжної літератури можна багатьма способами. Перший із них традиційний, коли лектор розповідає про певний період у розвитку світової культури, зупиняючись на загальних рисах доби, окреслює ознаки періоду, те, що вирізняє одну епоху з-поміж інших. У процесі вивчення нової теми на занятті розглядаються основні тенденції розвитку різних видів мистецтва, дається унаочнення, що дає можливість репрезентувати шедеври музичного, образотворчого видів мистецтва, літератури, архітектури, скульптури тощо. Однак при вивченні загальних тем можна піти й іншим шляхом, від «конкретного» до загального. За допомогою проєктного підходу студенти отримують завдання, наприклад, певним чином презентувати архітектуру доби Класицизму. Студенти мають самі вирішити, яким чином можна якнайкраще представити даний період. Для цього вони мають провести попередню пошукову роботу: з'ясувати основні риси доби та усвідомити, як вони проявлялися в архітектурі. І, основне, визначити, за допомогою яких технічних засобів буде представлено проєкт.

У процесі пошукової роботи учасники проєктної групи мають з'ясувати, що архітектура класицизму – це чергове переосмислення античної спадщини, один із основних напрямків в архітектурі, що бере початок із XVII століття. В основі стилю лежать логічна ясність і симетрія. Будівлі класицизму мають високі колони, увінчані трикутним фронтоном і завершуються куполом, як Пантеон у Римі. Цей стиль започаткований Андреа Палладіо, котрий у 1570 році написав трактат «I Quattro Libri dell'Architettura» («Чотири книги про архітектуру»), присвячений особливостям античної архітектури. Палладіо детально вивчав давньогрецькі та римські споруди і на їхній основі склав детальну інструкцію, де й визначив основні особливості цього стилю. Будинки у стилі класицизму, що проєктувалися із дотриманням цих принципів, названі палладіанськими [1, с.11]. Саме із дотриманням цих вимог були сформовані Білий дім (Вашингтон, США, 1792-1800, Джеймс Хобан), Тріумфальна арка (Париж, Франція, 1808-1836, Жан Шальгрєн, Луї-Етьєн Ерикар де Тюрі і Гільйом Абель Блує), Бранденбургські ворота (Берлін, Німеччина, 1788-1791, Карл Готтгард Лангганс) та ін.

У процесі дискусії учасники проєкту дійшли висновку, що спроектувати архітектурну споруду у такому стилі буде можливим за допомогою конструктора LEGO «Архітектура». Стиль класицизму з LEGO добре поєднується, оскільки в ньому домінують прямокутні форми і симетрія, а основні елементи за допомогою базових деталей відтворити досить просто. Декоративні елементи використовуються рідко у порівнянні із попередньою добою Бароко, тому не доведеться використовувати для оздоблення дрібні деталі. Найскладніше буде вибудувати великий купол і трикутний фронтон, однак у процесі командної роботи це буде зробити не так складно (Монтичелло, Шарлотсвілл, США, 1769-1809. Томас Джефферсон) [1, с.19].

Така форма групової роботи буде продуктивною при виконанні практичних робіт із загальних курсів, що сприятиме більш глибокому засвоєнню теми та продукуватиме зацікавленість здобувачів освіти в опануванні нових знань.

Таким чином, впровадження STEAM-підходів у філологічні проекти є досить популярним та затребуваним, тому що такий спосіб отримання знань наразі досить ефективний, оскільки проектний підхід стимулює інноваційну діяльність, допомагаючи впорядкувати та активізувати творчі процеси. Здобувач освіти не лише теоретично вивчає певну тему, але й стає безпосереднім учасником подій, «заглиблюється» в період, акцентуючи увагу на основних моментах. При цьому у процесі навчання студент самостійно обирає тематику власного дослідження, ґрунтовно готується до його впровадження. Основою проєкту стає командна робота, де у кожного із учасників є власне завдання, що і корелює результат.

Література:

1. Alphin Tom. *The LEGO Architect*. URL: http://tomalphin.com/2015/09/brickarchitect_com.html

2. Андрієвська В.М. *Проект як засіб реалізації STEAM-освіти у початковій школі. Науковий вісник Ужгородського університету. – 2017. – Вип.2. - С.11-14.*

3. Король С.В. *Використання методу проєктів для посилення професійної спрямованості гуманітарних дисциплін у підготовці майбутніх інженерів / С.В.Король [Електронний ресурс]. – URL: www.irbis-nbuv.gov.ua*

4. *Проект концепції STEM-освіти в Україні [Електронний ресурс]. – URL: http://mk-kor.at.ua/STEM/STEM_2017.pdf*

УДК 504.06(4-67ЄС)(477):378.14

**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС ТА УКРАЇНА:
ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ**

Лахижа М.І., д.н.держ.упр., проф.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Lahisha@ukr.net

Діденко О.Г., к.н.держ.упр.

Депутат Полтавської обласної ради

Зелений курс Європейського Союзу визначається і сприймається як стратегія і план дій для перетворення Європи до 2050 року на перший кліматично-нейтральний континент. Вже до 2030 року планується порівняно з 1990 роком скоротити викиди парникових газів на 55%. Складовими Зеленого курсу є перехід до циркулярної економіки, сталий та «розумний» транспорт, відновлення біорізноманіття, посилення кліматичних амбіцій, екологічне продовольство, ефективне будівництво тощо. Значна увага приділяється механізму справедливого переходу для врахування інтересів окремих країн, регіонів та громадян. Крім того, Зелений курс має й додаткові складові – Інвестиційний план сталого розвитку Європи, Закон про клімат, Європейський кліматичний пакт, Механізм справедливого переходу тощо. Стимулюється конкретна участь громадян у реалізації цього плану [1].

Активно долучається до реалізації Зеленого курсу і Україна, яка ще у серпні 2020 року передала Єврокомісії відповідний позиційний документ і здійснює конкретну політику по здійсненню його завдань. Інформаційна політика забезпечується через урядові структури, інституції громадянського суспільства, підготовку та поширення посібників та іншої навчальної літератури.

Значну роль при цьому відіграють міжнародні фонди та їх грантові програми. Наприклад, у 2021 році ГО «Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і Довкілля» за підтримки